

Moderaterna i Värmland
länsprogram för valet 2022
Fastställd vid förbundsstämman
8 maj 2022

Detta dokument är huvudsakligen tänkt att användas som ett internt material för att beskriva den politik som vi inom Moderaterna Värmland prioriterar och vill ska nå väljare på alla nivåer för i Värmland inför valet 2022. Det ska även kunna användas i kommande förhandlingar i olika sorts konstellationer för samverkan.

Programmet omfattar de politikområden som riksorganisationen prioriterat vid den centrala arbetsstämman i oktober 2021, kompletterat med dialog och beslut i vår värmländska valplan som fastställdes i slutet av 2021. I valplanen beslutades om 6 politikområden som vi vill lyfts fram som i samband med valrörelsen.

- Hälso- och sjukvård inklusive kommunal äldreomsorg och sjukvård
- Näringsliv, arbete och integration
- Brott, straff och trygghet
- Energi och miljö (grön höger, energipolitik mm)
- Utbildning och skola
- Landsbygden inklusive infrastruktur!

De verksamheter som Regionen Värmland ansvarar för beskrivs i huvudsak i detta dokument och blir därför något mer omfattande än de kommunala valmanifesten som beskrivs i de lokala Moderata valprogrammen som varje förening utarbetat. Läns-programmet kommer slutgiltigt beslutas på föbundsstämman den 8 maj.

Inledning

Värmland har precis som resten av världen de senaste åren präglats av coronapandemin, en kris för människors hälsa och ekonomi. Många värmlänningar har blivit sjuka, arbetslösa eller fått se sina företag gå i spillror, samtidigt som många medarbetare framför allt inom den kommunala och regionala sjukvården haft en extremt hög arbetsbelastning. Nu krävs det mer moderat politik för att Värmland ska fortsätta återhämta sig och gå än mer stärkta ur pandemin - samtidigt som vi behöver förbättra vår beredskap för framtida kriser av olika slag.

Vårt län är vidsträckt och varierat och hur man än vill leva sitt liv finns det möjligheter i Värmland. Vi vill att det ska vara möjligt att bo och leva där man själv vill, oavsett om detta är i en stad eller på landsbygden i Värmland - och oavsett ålder. Värmlands goda möjligheter förstärks i ljuset av digitaliseringen när fler kan bosätta sig där de önskar leva, oberoende av var arbete finns. Hela länet och värmlänningarna kan bidra till länets gemensamma utveckling bara förutsättningar och möjligheter ges och eventuella hinder tas bort. Utbildningens kvalitet, hur mycket vi investerar i infrastruktur och forskning samt hur bostadsmarknaden fungerar är centralt för att öka produktiviteten och Värmlands långsiktiga tillväxtförutsättning.

Vi Moderater ser varje individ som drivkraften till Värmlands utveckling. Vi utgår från tron på individens kraft och förmåga samtidigt som vi är medvetna om att vi som individer behöver samhället och varandra i olika skeenden i livet. Denna grundläggande tro på människors egen kraft och förmåga att göra goda val gör att vi värdesätter valfrihet högt. Valfrihet är för oss tätt sammankopplat med individuell frihet, ansvar, förmåga och självständighet. Det är friheten att få lyckas och vara framgångsrik.

En av politikens viktigaste uppgifter är att stärka Värmland tillväxtförutsättningar. Villkoren för både företag och entreprenörer måste förbättras där ett fritt dynamiskt näringsliv lägger grunden för framtida tillväxt. Det ska alltid löna sig att arbeta. Desto fler som jobbar, och desto färre som lever på bidrag, desto bättre går det för Värmland, och desto mer resurser kan vi lägga på skolan, sjukvården, vägar och järnvägar. Det är även av vikt att fortsätta arbeta med integrationen för nyanlända. Tillsammans med näringslivet, folkhögskolor och andra utbildningsinstanser är det viktigt att förenkla integrationen i Sverige så att människor snabbare kan integreras i det svenska samhället.

Vi måste även ta nya steg när det gäller utveckling av välfärdstjänster och samhällsservice. Allt för ofta vittnar människor om att de upplever att de inte får del av de välfärdssystem och samhällsservice som de via skatten betalar för. Bristen på tilltro till samhället handlar också om upplevelsen att beslut fattas utan kunskap och förståelse för olika människors levnadsvillkor och förutsättningar.

Moderaterna värnar den egna människans prioriteringar och lösningar. Vi behöver en större valfrihet inom välfärdens utmaningar och utveckla de offentliga verksamheterna så att de möjliggör för alla att leva sina liv utan kollektiva regleringar. Vi vet att en ökad konkurrens, även inom de offentliga åtagandena, stärker utvecklingstakten och ger oss mer verksamhet för de skatter vi betalar.

Moderaterna tror på en stark men begränsad stat. En stat som fullt ut tar ansvar för de uppgifter endast staten kan och måste klara av. Det ska vara lätt att göra rätt, men idag skickas allt för ofta dubbla signaler från kommuner, myndigheter och andra där entreprenörskap, innovation och företagande uppmuntras, samtidigt som samma organisation ibland upplevs göra allt för att hindra och stoppa tillväxt och utveckling. Om Värmland ska vara en attraktiv plats att leva och bo på så måste alla delar av det offentliga också i praktiken verka för det

Inledning.....	3
Bo, leva och arbeta i hela Värmland	5
Företagare och företagande bygger Värmland	5
Snabbare integration bygger Värmlands välfärd.....	6
Norge är Sveriges viktigaste grannland.....	7
Värmland måste bli mer jämställt	7
Värmlands kommuner och regionen ska vara attraktiva arbetsgivare genom hela livet.....	8
En trygg och tillgänglig vård för alla	10
God och nära vård	10
Valfrihet och mångfald för en ökad tillgänglighet	11
Stärk och intensifiera arbetet mot psykisk ohälsa och sjukdom.....	11
Ofrivillig ensamhet.....	13
Det ska vara tryggt att bli äldre i Värmland	13
Grön höger - en trovärdig energi och miljöpolitik	15
Framtidens energisystem – utan naiva önsketänkanden	15
Skogen i framkant när Värmland ställer om	16
Jakt och viltvård	17
Rena transporter	18
Landsbygden och behovet av god infrastruktur	19
Kultur ger liv åt landsbygder, tätorter och städer.....	20
Turism & besöksnäring	20
Järnväg	21
Sjötrafik.....	22
Bredband	23
Säkerhet och trygghet.....	24
Statens viktigaste uppgift är att upprätta hålla lag och ordning	24
All brottslighet är lokal	24
Ökad trygghet på kommunal nivå	25
Ökat samarbete mellan aktörer.....	26
Värmland är ett centrum för kris och beredskap	27
Utbildning för hela Värmlands utveckling och tillväxt.....	28
Fler utbildningsvägar för fler möjligheter	29

Bo, leva och arbeta i hela Värmland

Om Sverige ska kunna fortsätta vara ett rikt välfärdsland behöver vi stärka tillväxtförutsättningarna. Sverige är för närvarande bland de länder som har lägst tillväxt per person. Att den historiskt låga tillväxten per capita ser ut att bestå under flera år är ett tecken på att tillväxtpolitiken inte är tillräckligt bra. En bred palett av åtgärder måste till, om Sverige ska kunna växa lika snabbt eller snabbare än andra utvecklade länder.

Den kanske viktigaste anledningen till den höga arbetslösheten i Sverige är just att det inte lönar sig tillräckligt att gå från bidrag till arbete. Det gäller särskilt för låga inkomster, där utbytet av arbete i Sverige är lägre än i nästan något annat land. Om utbytet av att arbeta ökar kommer arbetslösheten bli lägre och arbetslöshetstiderna kortare. Det finns det ett robust stöd för inom den national-ekonomiska forskningen och det är den insikten som ligger bakom exempelvis jobbskatteavdraget, som i någon form finns i de flesta länder.

Att det lönar sig för dåligt att gå från bidrag till arbete gäller för försörjningsstöd och etableringsersättning, men också för dem som har a-kassa eller aktivitetsstöd. Flit och ansträngning måste löna sig bättre, passivitet – inte alls. Därför måste skatter och bidrag uppmuntra till arbete. Moderaterna vill återupprätta arbetslinjen bland annat genom att sänka skatterna på låga och medstora inkomster.

Företagare och företagande bygger Värmland

Svenskt småföretagande är Sveriges jobbmotor. Fyra av fem jobb skapas i småföretag och det är därför viktigt med en politik som värnar ett gott företagsklimat, som gör att de företag vi har utvecklas, samtidigt som vi attraherar fler entreprenörer att starta och utveckla företag i vårt län.

Att driva företag i Värmland ska vara enkelt. Företagen måste uppskattas mer än de beskattas, och inte beläggas med onödigt regelkrångel. Det värmländska näringslivet bidrar till länets attraktions- och konkurrenskraft och ger liv åt landsbygder, tätorter och städer. Det är viktigt att vi även arbetar för att förändra normer och attityder kring företagande. Vi behöver premiära nytänkande och ta vara på den entreprenöriella kraften i vårt län, så att fler känner sig inkluderade och vågar ta steget att bli företagare.

Lönsamma företag kan dessutom anställa fler personer, samtidigt som de bidrar med skatteintäkter och på så vis kommer det offentliga också kunna förbättra sin service gentemot invånarna. Hela Värmland kan bidra till länets gemensamma utveckling om förutsättningar och möjligheter ges och hinder tas bort. Går det bra för värmländska företag, går det bra för Värmland. Företagare och företagande bygger Värmland. Det kräver bred samverkan mellan såväl offentliga verksamheter som andra regionala aktörer. Med nya tankar och arbetssätt, vanor och attityder ska vi fortsätta utveckla initiativ med fokus på omställning av våra system och ramar.

Många värmländska företag är beroende av att varor kan transporteras och tjänster förmedlas - både inom Värmland men även till resten av Sverige, Europa och världen. Tusentals arbetspendlande, inom och till och från Värmland, förlitar sig på att ta sig till arbetet snabbt utan förseningar. Vägar, järnvägar, farleder och även flygplatser är därmed centrala för jobb och tillväxt i hela länet. En underlåtenhet att investera i underhåll av befintlig infrastruktur och i nyinvesteringar i takt med att befolkningen växer kan därför hämma tillväxten och framväxten av nya jobb. Särskilt underhåll, som sällan får uppmärksamhet, riskerar att nedprioriteras för andra, mer omedelbart populära åtgärder.

Satsa på framtidens entreprenörer

Ung företagsamhet ger ungdomar en fantastisk möjlighet att pröva på och driva företag. För vissa innebär det att startskottet på ett liv som företagare och jobbskapare, för andra innebär det att man får utveckla färdigheter som man har nytta av i sitt yrkesliv. I Värmland ska alla elever ges möjlighet att driva UF företag oavsett vilken skola man går i.

Gör det attraktivt att investera i Värmland

När ett företag är redo att investera i kommunen ska satsningen kunna komma igång så fort som möjligt. Kommunerna måste säkerställa att det finns mark redo för byggnation. Det behöver finnas antagna detaljplaner för näringsverksamhet som är flexibla och kunna anpassas för företagens olika behov och utvecklingsmöjligheter.

Moderaterna i Värmland vill:

- att stärka arbetslinjen – det ska alltid löna sig att arbeta
- att verka för sänkta skatter i Värmland.
- *att* den entreprenöriella kraften i Värmland tas tillvara
- *att* det offentliga underlättar för fler företagsetableringar i Värmland
- *att* alla gymnasieelever ska erbjudas att möjlighet att driva UF företag
- *att* kompetensbristen och rekryteringsbehoven kartläggs inom olika yrkeskategorier under de kommande åren
- *att* stärka och intensifiera arbetet med integrationen
- *att* kommunerna och regionen bidrar till att skapa förutsättningar för innovativa lösningar på gemensamma utmaningar
- *att* minska regelkrångel och byråkrati – det ska vara lätt att göra rätt
- *att* inrätta servicegarantier om vad företagen kan förvänta sig och kompensation om den inte följs
- *att* kommunala avgifter fryses eller sänks från nuvarande nivåer
- *att* kommunerna säkerställer att det finns förberedd mark och detaljplaner för nya och växande företag.
- *att* detaljplanerna inte ska vara mer detaljerade än nödvändigt,

Snabbare integration bygger Värmlands välfärd

Värmlands län har tagit emot ett stort antal utrikesfödda individer under en lång tid. Ett alltför stort antal av dessa har hamnat i ett utanförskap vilket ligger till grund för en del av våra samhällsproblem vi nu står inför. Arbetslösheten bland utrikes födda är hög. Så många som hälften av alla som kom till Sverige åren 1990 till 2016 är inte självförsörjande. Den dåliga integrationen syns kanske allra tydligast i gängkriminaliteten och de bristande skolresultaten i vissa områden. När invandringen och integrationen fungerar bra, är det bra för länet och ger goda förutsättningar för den som invandrar att skapa en bättre framtid för sig och sina barn och för våra företag att hitta kompetens som ger dem bättre förutsättningar att växa.

Moderaterna tror på individens egna drivkrafter och vill ge människor som kommer till Sverige en snabbare väg in till arbetsmarknaden utan regelkrångel, hindrande byråkrati och automatisk inskrivning i bidragssystemen.

Familjer som under en lång tid blir helt beroende av kommunernas försörjningsstöd leder till ökade kostnader, ett utanförskap för individen, att inte bli en del av det svenska samhället som ökar risken för ett sämre psykiskt mående. Barn till personer med försörjningsstöd löper en högre risk att få sämre resultat i skolan och får oftare själva försörjningsstöd som unga vuxna.

I Värmland ska motprestation på heltid krävas av alla som kan arbeta. Bidrag ska inte innebära betald fritid. Forskning visar att krav på att delta i olika aktiviteter leder till fler blir sysselsatta. Detta gäller inte minst unga och invandrare. Aktiviteten kan innebära kompetensutveckling, men är också en viktig del för att vara en del av ett sammanhang och därmed minska risken för isolering vid långvarig arbetslöshet. Att vara självförsörjande är en av de viktigaste faktorerna för att en individ ska känna frihet, att själv ha makten över sitt liv och sin framtid.

En viktig del av integrationen är att känna till vårt lands olika lagar och regler. Därför bör samhällsorienteringen utökas och följa en nationell plan, idag är varje kommun ansvarig för att ta fram en plan vilket gör det svårt att följa upp och kvalitetssäkra en likvärdig undervisning. Särskild vikt ska läggas vid frågor som demokrati, allas lika värde, barns rättigheter och jämställdhet. Även kvinnors rättigheter ska belysas, med fokus på jämställdhet och nolltolerans mot hedersförtryck. Samhällsorienteringen bör även innehålla praktisk information om vart man som barn kan vända sig för att ta tillvara sina rättigheter eller få stöd och hjälp. Exempelvis den lokala ungdomsmottagningen, socialtjänsten eller tjejjourer.

Norge är Sveriges viktigaste grannland

Norge är Sveriges viktigaste grannland, Värmlands viktigaste handelspartner och gränsöverskridande samarbeten har byggts upp under lång tid. Framför allt Oslo utgör en viktig arbetsmarknad och sedan länge har tusentals värmlänningar pendlat över gränsen varje vecka. Den stora arbetspendlingen har resulterat i att delar av Värmland ingår i Oslos lokala arbetsmarknadsregion. Den grund som finns för snabbare järnvägsförbindelse mellan huvudstäderna stärker möjligheterna ytterligare.

Moderaterna i Värmland vill:

- att det aktiva arbetet inom ramen för Oslo-Sthlm 2:55 AB fortsätter för att förverkliga planerna om en järnvägsförbindelse mellan Stockholm och Oslo under tre timmar
- att Region Värmland arbetat för att stärka relationerna mellan Sverige och Norge samt Värmland och våra grannfylken i Norge.

Värmland måste bli mer jämställt

Förändringen mot ett jämställt Värmland går alldeles för trögt och det hämmar utvecklingen i vårt län. Inom Region Värmland görs mycket, men här behöver många fler bidra och hjälpa till. För i Värmland ska alla, oavsett kön, kunna forma sina livsresor utan att hindras av normer och värderingar om hur man borde vara.

Förutom en rättvisefråga och grundläggande rättighet är jämställdhet också en av de viktigaste drivkrafterna för Värmlands utveckling och attraktivitet. Jämställdhet ökar kreativiteten, produktiviteten och attraktiviteten, inte minst på arbetsmarknaden. Det bidrar också till ekonomisk tillväxt, då kvinnors och mäns samlade kompetenser, erfarenheter, talanger och innovationsförmågor tas tillvara.

Många äldre jobbar i Sverige. Samtidigt finns det allt för många som vill jobba, men inte får chansen. Det är ett enormt resursslöseri att inte seniora medarbetare som vill och kan arbeta högre upp i åldern gör det. Sverige värderas sällan ålder och erfarenhet, tvärtom nedvärderas erfarenhet ofta. Åldersdiskriminering slår ut kompetenta människor, det är kränkande mot äldre arbetskraft och skadar samhället i grunden. Ålderismen innebär att människor utestängs på arbetsmarknaden vilket minskar BNP och gör Sverige fattigare som nation.

En annan viktig del av jämställdheten är frihet från våld och särskilt mäns våld mot kvinnor, som kan ske i alla åldrar och i alla livets skeenden. Det är viktigt att tidigt fånga upp riskbeteenden och att identifiera och utöka arbetet med förebyggande insatser och rehabilitering av våldsutövare i alla åldrar. Moderaterna vill även att Region Värmland ökar sitt arbete kring hedersrelaterat våld och förtryck. Det gäller såväl den egna verksamhetens kompetens, men också information till värmlänningarna om alla människor rätt till frihet utan förtryck.

Moderaterna i Värmland vill:

- att arbetsgivare blir bättre på att ta tillvara på de äldres kompetens och skapar förutsättningar för fler att jobba längre upp i åldrarna.
- att alla beslut inom kommunerna och regionen ska jämställdhets integreras
- att kommunerna och regionen stärker och intensifiera arbetet mot våld i nära relationer, särskilt mäns våld mot kvinnor.
- att kommunerna och regionen ökar kompetensen och intensifierar arbetet kring hedersrelaterat våld och förtryck

Värmlands kommuner och regionen ska vara attraktiva arbetsgivare genom hela livet

Välstående medarbetare som trivs, känner sig uppskattade och får möjlighet till kompetensutvecklings är avgörande för hur bra Region Värmland lyckas med sitt uppdrag att bidra till trygghet, välfärd och livskvalitet för alla i Värmland.

Mycket görs för att Region Värmland ska vara en attraktiv arbetsgivare genom hela livet, men mer kan och måste göras. Vi måste våga prova nya saker och för att välfärdens arbetsgivare ska kunna attrahera nya medarbetare, men också utveckla befintliga medarbetare är det viktigt att leva upp till det som såväl unga som erfarna efterfrågar. Vilka förmåner och villkor som är attraktiva varierar från person till person, men en god arbetsmiljö, bra löneutveckling och ett gott ledarskap tycker många är viktigt.

Nationellt råder det brist på viktiga yrkesgrupper i hälso- och sjukvården och tandvården. När det inte går att rekrytera kollegor blir arbetsmiljön tung. Om inte medarbetarna kan komma till sin fulla rätt så kommer vården inte att bli så bra som den faktiskt kan bli. Ingen anställd inom vården och omsorgen ska behöva känna hopplöshet i vardagen inför sin arbetssituation och maktlöshet att inte kunna påverka till exempel arbetstider och arbetsbelastning. Därför behöver det ses över hur Region Värmland som arbetsgivare kan skapa mer flexibla anställningar för personer som kan gå in och stötta upp när det behövs. Det kan till exempel handla om en så kallad resurspool där kompetens och vilja finns för att stärka upp hos de verksamheterna behöver det. Det kan även ge positiva effekter genom att fasa in potentiell ny personal som senare går vidare till en fast anställning.

Chefer måste ges bättre förutsättningar att leda och vara närvarande. Det eftersom det inte är så många medarbetare per chef ger det möjlighet att utveckla sina verksamheter i dialog med medarbetarna. Ett viktigt led i detta är bland annat att se över möjligheten att ytterligare utveckla kombinerade tjänster, där den som vill kan erbjudas att exempelvis arbeta på såväl mottagning som vårdavdelning.

För de anställda i hälso- och sjukvården har möjligheten att välja arbetsgivare blivit större. Vi vill förstärka denna utveckling genom att förbättra möjligheterna för hälso- och sjukvårdens personal att arbeta inom såväl offentlig- som privatdriven hälso- och sjukvård. I syfte att effektivisera användandet av medarbetare inom hälso- och sjukhusvården föreslår Moderaterna att det införs mer flexibla anställningsformer och innovativa kontraktsformer för samarbeten mellan sjukhus och vårdgivare.

Minska antalet sjukskrivningar

Värmland har även utmaningar när det kommer till sjukskrivningar inom både länets offentliga och privata arbetsgivare. Under 2020 gick över 4000 arbetsår förlorade i Värmland på grund av sjukskrivningar, vilket motsvarar en ekonomisk förlust på arbete med 1 686 000 000 kronor. Om förebyggande och rehabiliterande insatser sätts in i tid kan samhällsvinsten bli ungefär en tredjedel, alltså över en halv miljard kronor. Utöver att vi skapar förutsättningar för människor att vara friska blir även samhällsvinsten högre.¹ Här har Region Norrbotten och Skåne, tillsammans med SKR, genomfört ett pilotprojekt med goda resultat. Därför vill vi se över möjligheten att genomföra ett liknande projekt utifrån värmländska förutsättningar och dessutom inkludera näringslivet för att skapa ett hälsosammare yrkesliv.

Moderaterna i Värmland vill:

- *att* arbetet med att utveckla kommunerna och regionen som attraktiva arbetsgivare intensifieras och stärks
- *att* det införs mer flexibla anställningsformer och innovativa kontraktsformer för samarbeten mellan sjukhus och vårdgivare.
- *att* Region Värmland ser över möjligheten att utveckla kombinerade tjänster
- *att* ett arbete initieras i samarbete med näringslivet för att minska sjukskrivningarna med förebyggande och rehabiliterande insatser

¹Skandia 2020, *Samhällskostnaderna för längre sjukskrivningar: 65 miljarder kronor*

En trygg och tillgänglig vård för alla

Covid-19-pandemin har satt fokus på de inbyggda styrkor och brister som finns inom det svenska hälso- och sjukvårdssystemen och hur de påverkar patienten. Det finns mycket som är bra i svensk hälso- och sjukvård. En analys visar att jämfört med andra länder står sig svensk hälso- och sjukvård mycket väl avseende medicinsk kvalitet, akut omhändertagande, ny medicinsk teknologi och användning av läkemedel.

Moderat politik och ansvarstagande handlar om att se utmaningarna som råder inom varje område och agera därefter. Den svenska hälso- och sjukvårdens brister och svagheter handlar framför allt om långa vårdköer och väntetider, bristande tillgänglighet och brist på vårdplatser. Därtill om låg produktivitet och bristande kontinuitet och samordning. I Värmland ska hälso- och sjukvården hänga ihop utan onödiga gränser och "glapp", där mötet mellan patienten och professionen sätts i centrum.

God och nära vård

Den vård som man ofta behöver ska finnas nära, ibland även hemma vid köksbordet. Värmländsk sjukvård ska präglas av tillgänglighet, hög kvalitet och respektfulla möten där patienten är i centrum. Vi moderater vill föra en politik för kortare köer i vården, en starkt attraktivitet för att arbeta inom vårddyrken och ha tydligare kvalitetskrav och bättre uppföljning.

Människor som är multisjuka och personer med kroniska sjukdomar ska ha ett tryggt och samordnat omhändertagande. De ska få en sammanhållen vård och omsorg med kontinuitet i sina kontakter med hälso- och sjukvården. Därför vill vi bland annat utveckla den mobila vården. Ett exempel på detta är avancerad sjukvård i hemmet som bör utvecklas i nära samarbete med den kommunala hemsjukvården för att sätta patientens behov i centrum

Ett arbete med rätt vård på rätt vårdnivå, bästa effektiva omhändertagande nivå (BEON) har redan börjat implementeras med hjälp av de digitala verktyg som idag går att tillgå. Att arbeta efter detta arbetssätt gör att rätt vård kan fås snabbare och utan onödiga remisser. Ofta har patienten eller en anhörig koll på vilken typ av vård som behövs och med ett fortsatt arbete kan även egenmakten och anhörigas kompetens tas bättre till vara på. Det här är ett arbete vi vill fortsätta utveckla och vi tror starkt på att det kommer underlätta för den värmlänning som söker vård. Samtidigt som medarbetarnas fulla kompetens tas tillvara så effektivt som möjligt.

Alla invånare i hela Värmland ska känna sig trygga oavsett var de väljer att bo, leva och jobba. När det värsta händer, när man drabbas av ett svårt trauma eller ett akut medicinskt tillstånd ska man snabbt kunna få kvalificerad hjälp. Ambulanshelikoptern har en viktig roll i den värmländska prehospitla akutsjukvården och i flera fall har den räddat liv. Ambulanshelikoptern tillför en snabb transport av hög kompetens ut till patienten, kvalificerad bedömning och behandling på skadeplats och under transport till rätt vårdnivå. Det är ett sätt att erbjuda en jämlik vård i hela Värmland.

Moderaterna i Värmland vill:

- **att** vi stärker och stimulerar den digitala utvecklingen för att öka tillgängligheten och effektiviteten
- **att** den mobila vården utvecklas i samarbete med den kommunala hemsjukvården
- **att** konceptet vård på rätt vårdnivå (BEON) fortsätter utvecklas.
- **att** patienten och de anhörigas ställning stärks
- **att** länets tre sjukhus utvecklas för att långsiktigt tillgodose behovet av sjukvård i hela Värmland
- **att** närvårdsplatser utvecklas i samverkan med kommuner på fler orter i Värmland.

Valfrihet och mångfald för en ökad tillgänglighet

Moderaterna sätter patientens bästa först. Ingen patient ska behöva vänta på vård i onödan, utan hälso- och sjukvården ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig när man behöver den. Vi vill att vården och omsorgen ska präglas av mångfald och valfrihet samt av utveckling, förändringskraft och nytänkande.

Ingen patient ska behöva vänta på vård i onödan. Moderaterna föreslår att ett nationellt mål tas fram för när vårdköerna ska vara borta. Alla patienter ska kunna få sin vård inom lagstadgad vårdgaranti och Moderaterna föreslår att ett nationellt mål tas fram för när vårdköerna ska vara borta. Det betyder att alla ska ha fått sin operation eller annan behandling inom 90 dagar. Nästa steg är att vi vill skärpa vårdgarantin till 30 dagar gällande första besöket respektive operation eller annan behandling i specialistvården.

För att vårdköerna och väntetiderna ska bli kortare och tillgängligheten öka vill Moderaterna i Värmland underlätta för privata vårdgivare att etablera sig i länet. Förutsättningarna för att nå högre kvalitet ökar när det finns en mångfald av utförare som utvecklar olika vårdverksamheter. Det finns också ett egenvärde i att patienter kan välja vård utifrån sina förutsättningar och behov. Kompetensförsörjningen stärks och vården blir också mer attraktiva när det finns fler arbetsgivare än en att välja bland.

En mångfald av aktörer är också en förutsättning för förnyelse och innovation. Vård och omsorg kommer befinna sig i stark tekniskt och demografiskt driven omvandling under kommande decennier. Ett monolitiskt centralstyrt välfärdssystem kommer stå illa rustat för att möta den utvecklingen.

Vi förespråkar också i syfte att förbättra produktiviteten inom hälso- och sjukvården, att det utformas kontraktsformer som innebär att privata vårdenheter ges inläggningsrättigheter och möjligheter att använda ledig kapacitet vid sjukhusen för planerad verksamhet.

Moderaterna i Värmland vill:

- att privata vårdgivare systematiskt ska användas för att öka tillgängligheten
- att 1177, vårdguiden, övergår i upphandlad form med bibehållet värmländskt arbetssätt, inriktning och kvalité
- att det offentliga underlättar för fler privata vårdgivare och alternativ att etablera sig i syfte att bidra till ökad produktivitet och effektivitet
- att det utformas kontraktsformer som innebär att privata vårdenheter ges inläggningsrättigheter och möjligheter att använda ledig kapacitet vid sjukhusen för planerad verksamhet.
- att Region Värmland upphandlar digital vård för att öka tillgängligheten

Stärk och intensifiera arbetet mot psykisk ohälsa och sjukdom

Hälso- och sjukvårdslagen är tydlig med att hälso- och sjukvården ska arbeta för att förebygga ohälsa. Samtidigt är vården till allra största delen avgränsad till dem som redan är sjuka. Detta är fullt förståeligt, samtidigt som det tydliggör behoven av en mer samlad styrning där alla aktörer som är berörda behöver inse att mer samarbete och samordning är nödvändigt för att kunna driva en mer aktiv och samordnad prevention. För det är först när man på riktigt samarbetar som det kan uppstå riktigt djupa och långtgående positiva effekter för patienterna.

Att människor upplever stress eller ångest är i sig helt naturligt, men fel hanterat riskerar stressen bli för stor och ångesten för djup med psykisk ohälsa som resultat. Vi behöver samla och stärka insatserna för att möta den växande psykiska ohälsan i befolkningen.

För att kunna ge rätt stöd i tid är det därför viktigt att den nära vården byggs ut. Väntetiderna till BUP, barn-och ungdomspsykiatri behöver kortas. Men vi behöver också stärka första linjen unga och andra tidiga insatser mot lättare psykisk ohälsa. Det ska vara enkelt för barn med psykisk ohälsa och deras vårdnadshavare att få hjälp. Nu behöver vi ta ytterligare ett steg genom att förstärka tillgången till vård på primärvårdsnivå.

Tillgängligheten till BUP måste bli bättre och för att korta köerna är vi öppna för att fler aktörer kan utveckla BUP-verksamheten. Vi vill också se att upphandling används som ett verktyg för att korta kötiderna till neuropsykiatriska utredningar för barn. Fler aktörer kan utveckla och kraftigt förbättra tillgängligheten i ett vårdval som också innebär valfrihet för familjer och barn att själva välja vårdgivare.

Ökat samarbete mellan psykiatri, skolan och den ideella sektorn

Skolan är ofta den plats där psykisk ohälsa upptäcks först och då ska det finnas förutsättningar att ge eleven det stöd, den hjälp och vägledning som hon eller han behöver. Därför måste samarbetet mellan psykiatri, skolan och den ideella sektorn bli bättre.

Vi i Moderaterna vill verka för att se över möjligheten att regionalisera skolhälsovården. En starkare samlad kompetens kan ge synergieffekter såsom att göra arbetet mer attraktivt och skapa ett bättre samarbete. Vidare så kan det även skapa bättre förutsättningar för en jämlik skolhälsovård som håller högre kvalitet, inte minst när det kommer till arbetet med psykisk ohälsa. Kommunerna och regionen behöver arbeta tätare för att inte människor hamnar mellan stolarna.

Moderaterna vill att även det ges ett långsiktigt uppdrag att försöka upprätta ett systematiskt samarbete mellan psykiatri, skolan och delar av den ideella sektorn så som idrottsföreningar, musik- och kulturverksamheter. En tydlig signal är att över fyra av tio barn efterfrågar mer stöd av vuxna, hjälp att lära sig ett bra beteende på till exempel internet samt tydlig information om vad man ska göra om man blir utsatt för kränkningar. Därtill är ett fungerande samarbete mellan till exempel socialtjänsten, BUP, skola och elevhälsan mycket viktigt.

Kontinuitet och uppföljning för ökad trygghet

Den psykiska ohälsan är omfattande och det finns en avsaknad av systematisk uppföljning av psykiatri i hela Sverige. Det är helt centralt att tillsyn och uppföljning av psykiatri stärks. Ett viktigt steg är att försöka se över kontinuiteten inom psykiatri. Det behövs dels för att patienterna upplever ökad trygghet och kvalitet med en regelbundenhet i vem man träffar inom psykiatri, dels kortare ledtider och ökade möjligheter att få rätt psykiatrisk vård i tid.

För att kunna skapa en struktur med ett ständigt lärande av tidigare beprövade erfarenheter och forskning krävs en förändrad kultur. Vi i Moderaterna tycker det är viktigt att vi stärker forskningen inom psykisk ohälsa. Men vi måste också lära av tidigare erfarenheter, goda exempel och misstag, därför vill vi skapa en ökad delaktighet för patienter och deras anhöriga. Väsentliga delar av ett långsiktigt arbete är att öka samarbetet mellan psykiatri och övriga delar av vården bör vara att se över och betona vikten av mer samarbete mellan psykiatri och missbruksvården i hela Sverige.

Ofrivillig ensamhet

Under pandemin har den ofrivilliga ensamheten ökat kraftigt på grund av de restriktioner som har rått. För att bli bättre och utveckla vårdalternativen måste vi ta varje tillfälle i akt att dra lärdom från våra prövningar. Att därför utveckla en modell inom social aktivitet på recept, som bland annat genomförs i Storbritannien på bred front, ser vi som ett välkommet tillskott inom hälso- och sjukvården. Även kulturen spelar en viktig roll när det kommer till ofrivillig ensamhet. Det är viktigt att både kropp och själ mår bra. För att just även kroppen ska må bra vill vi även utöka fysisk aktivitet på recept så att det integreras till en naturlig del av primärvårdens åtgärder.

Moderaterna i Värmland vill:

- att Region Värmland inför ett bredare vårdval inom vuxenpsykiatri och BUP
- att arbetet mot psykisk ohälsa och sjukdom stärks samt intensifieras
- att väntetiderna till barn- och ungdomspsykiatri kortas
- att alla vårdcentraler tar ett ansvar för tidiga insatser för barn och ungas psykiska hälsa
- att digitala vårdmöten ska kunna erbjudas som tidig insats
- att upphandlade BUP-mottagningar ses som ett komplement till verksamheten i egen regi
- att tillgängligheten till neuropsykiatriska utredningar ökar
- att den ofrivilliga ensamheten minskas genom stärkt folkhälsoarbete
- att fysisk och social aktivitet på recept utökas så att det blir en naturlig del av primärvårdens åtgärder
- att arbetet med grön rehab fortsätter
- att Region Värmland ser över möjligheterna till ett tätare samarbete med kommunerna angående skolhälsovården
- att möjligheten att regionalisera skolhälsovården ses över
- att samarbetet mellan psykiatri och missbruksvården stärks.
- att kontinuiteten inom psykiatri förstärks
- att forskningen inom psykisk ohälsa och sjukdom stärks

Det ska vara tryggt att bli äldre i Värmland

Regionen har ansvar för sjukvård och kommunen för hemsjukvård och omvårdnad. Av den totala vårdkostnaden svarar kommunerna för en fjärdedel! Invånarna har rätt förvänta sig en god, nära och sömlös vård oavsett huvudman. Tillsammans med det offentliga har privata vårdgivare en viktig roll för att åstadkomma detta. Makten över vården måste ligga hos medborgarna, dvs patienter och anhöriga och dessa måste bli och ses som resurser i vården. Valfrihet och därmed möjlighet rösta med fötterna måste finnas både för patienter, omsorgstagare och anställda.

Fokus ska vara hur helheten för patienten blir den bästa möjliga. Den enskildas valfrihet och egenmakt ska så långt möjligt alltid tas till vara. Patienten liksom dess anhöriga ska ses som en resurs i vården med delaktighet och ansvar med stöd för självservice och egenvård. Att vi blir äldre och kan leva ett aktivt liv högt upp i åldrarna är en fantastisk utveckling för människor och samhället. Vi moderater vill att människor ska ha goda förutsättningar att för att leva sitt liv i alla livets faser.

Då är det viktigt att stödet håller god kvalitet och är anpassade efter den enskildes unika behov och situation. Stor del av vård av omsorg i Sverige ges av anhöriga. Deras insatser är ovärderliga, anhöriga ska ses som en resurs och deras erfarenheter och kompetens ska tas till vara. Stöd till

anhöriga kan vara helt avgörande för att vården och omsorgen för den enskilde ska fungera. Det kan vara genom fungerade avlastning och anhörigutbildningar.

För att klara utmaningarna i äldreomsorgen är det viktigt att utveckla nya arbetssätt, använda digitaliseringens möjligheter och samverka mellan kommunerna och Region Värmland.

Avancerad sjukvård i hemmet.

Efter moderaternas initiativ finns numera mobila äldrevårdsteam, palliativa team och särskilda hemsjukvårdsläkare. Dessa måste nu vidare utvecklas i nära samarbete med kommunernas hemsjukvård för våra mest sjuka äldre. Man ska arbeta "proaktivt" d v s förebyggande för att så långt möjligt undvika att den äldre ska behöva uppsöka akuten eller vårdcentralen och kanske framför allt för att undvika icke nödvändig sjukhusvård.

Moderaterna i Värmland vill:

- **att** fler äldre får tillgång till mobilsjukvård genom att utveckla de mobila äldrevårdsteam
- **att** Region Värmland tillsammans med kommunerna ökar användandet av välfärdsteknik
- **att** den mat som serveras till äldre ska ha hög kvalitet och vara närproducerad
- **att** språkkrav ska ställas på medarbetare i äldreomsorgen
- **att** förebyggande arbete ska prioriteras, t ex fallolyckor
- **att** lagen om valfrihet ska användas för att öka valfriheten

Grön höger - en trovärdig energi och miljöpolitik

Den globala uppvärmningen är ett påtagligt hot mot vår livsmiljö. I Sverige har vi i hög grad byggt vårt välbefinnande på ett långsiktigt hållbart jord- och skogsbruk, mineraltillgångar och vattnets energi. Med en genomtänkt klimatpolitik kan vi minska utsläppen och skapa förutsättningar för en fortsatt samhällsutveckling och framtidens jobb. Politiken måste därför ta vara på och uppmuntra – inte kväva – den innovationskraft och vilja att ställa om i hållbar riktning som finns hos människor och företag. En stabil och ren elproduktion till rimligt pris är helt grundläggande för att vi ska kunna klara klimatmålet och minska våra utsläpp.

Framtidens energisystem – utan naiva önsketänkanden

Svensk elproduktion har länge varit en av världens mest trygga och rena. Vattenkraften och kärnkraften producerar ren el med pålitlig leverans. Det senaste decenniet har även vindkraften spelat en allt viktigare roll. Sammantaget har det varit avgörande för industrins konkurrenskraft, den ekonomiska välfärden och de förhållandevis låga utsläppen. De senaste åren har någonting dock hänt. Det tidigare stabila svenska elsystemet knakar i fogarna. Marginalerna i elsystemet är mindre och elproduktionen är inte lika pålitlig. I andra delar av landet rapporteras det om uteblivna etableringar på grund av brister elnätskapacitet, men även i Värmland har det rapporterats om att nya etableringar får svårt att producera med full kapacitet då det inte finns plats i delar av elnätet. En stabil och ren elproduktion och el till rimligt pris är helt grundläggande för att vi ska kunna klara klimatmålet och minska våra utsläpp.

Fram till 2045 bedöms elanvändningen dubblas för att klara elektrifieringen av våra transporter och vår industri. Detta är en välkommen utveckling som inte bara kommer resultera i minskade utsläpp, utan även i framtidens jobb. För att kunna ställa om i stor utsträckning från dagens stora användning av fossila bränslen till en kraftproduktion med mindre miljöpåverkan så behöver alla typer av elkraftproduktion utvecklas, såväl vatten-, kärn-, vind- sol- och fjärrvärmeproduktion.

Sverige behöver ny, effektiv kärnkraft för att fortsatt ha en stabil baskraft även i framtiden. Det är särskilt viktigt när vattendepåerna vid vattenkraftverken är låga och när det inte blåser. Det råder alltså ingen motsättning mellan att fortsätta utveckla vindkraften och att samtidigt utveckla kärnkraften, tvärtom så kompletterar de varandra. Där MP ser ideologiska hinder ska vi se gröna möjligheter. De nya typer av elproduktion med kärnteknik bygger på mindre kraftverk som byggs där behoven finns. Värmland ska ta vara på möjligheten att skapa minst ett mindre kärnkraftverk som kan skapa mervärde i regionen.

Såväl vindkraft och solkraft kommer fortsätta att utgöra en viktig del i framtida elförsörjningen men etableringar stoppas många gånger av buller och störningar i lokalmiljön och framtidens kärnkraft, men även ökad takt i satsning på solenergi och fjärrvärmeproduktion.

Undanröj hinder för kärnkraften

I dag finns det flera onödiga hinder för kärnkraften som inte bara påverkar befintlig kärnkraft utan också nästa generations kärnkraft. Det finns förbud mot att driva fler än tio reaktorer, de får inte byggas var som helst utan endast vid de befintliga kärnkraftverken och gamla kärnkraftsreaktorer får inte lov att återstartas. Moderaterna vill att dessa hinder undanröjs.

Naiviteten

Flertalet andra partier anser att i ska nöja oss att bygga framtidens elkraftproduktion på vatten, vind och sol. Det är helt omöjligt att skapa tillräckligt med elproduktion med de tre kraftsalagen och följden blir import av smutsig kol och oljekraft nu när inte rysk gas kommer att vara ett alternativ. Kärnkraften har inte stängts ned för att den inte var lönsam. Miljöpartiet ledde införandet av en särskild straffskatt på kärnkraft och bytte ut Vattenfalls styrelse när den inte följde Miljöpartiets ideologiska övertygelse. Därefter stängdes kärnkraftsreaktorer i förtid genom riksdagsbeslut – något som Moderaterna försökte stoppa.

Det är oroväckande när ledande miljöpartister menar att höga elpriser är okej, som om de bestämt sig för att deras politik får kosta vad det än vill, för hushållen i Värmland. Nuvarande situation driver bort företag och jobbtillfällen, och P4 Värmland har rapporterat om värmlänningar som tvingats söka bidrag för att kunna betala elräkningarna.

Svensk basindustrin, och vår export till andra länder, bär en stor andel av Sveriges välstånd på sina axlar, men utan billig och tillgänglig el kommer de inte att kunna konkurrera med omvärlden. Höga elpriser driver alltså industrilandet Sverige bakåt i utvecklingen med färre jobb och sämre ekonomi som resultat.

Moderaterna i Värmland vill

- att företagens innovationskraft tas tillvara i klimatomställningen
- att säkra elproduktionen med ny kärnkraft, solenergi, småskalig vattenkraft och fjärrvärme för att stärka energi och elförsörjningen
- att undanröja hindren för ny effektiv kärnkraft
- att regionen och kommunerna ska arbeta med innovationsupphandlingar med inriktning grön omställning
- att Värmland bidrar till utvecklingen av satsning på utvecklingen av solenergi inom Energy Center vid Värmland innovation park

Skogen i framkant när Värmland ställer om

Skogen är Värmlands och Sveriges viktigaste basnäring. Den är också vårt viktigaste framtidshopp för den nödvändiga gröna omställningen. I Värmland finns det över 20 000 privata skogsföretagare. Trots de utmärkta förhållandena för skogsbruk i Värmland genom hög kompetens, bra tillväxt på skogen och korta avstånd till vidareförädlingsleden är priserna på skog relativt låga. Det är därför av vikt att det finns en bättre fungerande marknad i Värmland som främjar konkurrens mellan skogsföretagen i länet. Klustret av små och stora skogsföretag som skapats är ovärderligt för Värmland. Här finns regional samverkan som skapar gemensam kraft i hållbarhetsarbetet.

Att skogsägarna står i vägen för klimatmålen och den biologiska mångfalden är fel. Skogen och dess ägare kommer hjälpa oss att nå klimatmålen, men då måste skogssocialismen stoppas och äganderätten stärkas. Skogen ses ibland inte som den nationella näring den är, utan som ett allmänt rekreativområde för stadens befolkning och därmed ska skogen skyddas och inte brukas. En urban syn på hur miljövård bäst uppnås får gå före all form av utveckling av näringsliv och attraktiva boendemiljöer på landsbygden.

De gröna företagen är en oerhört viktig del i den gröna omställningen. Då kan inte dessa företag betraktas som miljöbovar. Att bedriva skogs- och lantbruk är mycket långsiktigt. Därför måste långsiktiga spelregler gälla. Eftersom många gröna företagare är enmansföretagare är det än mer angeläget att regelförenklingar genomförs.

För att vidareutveckla skogsnäringen i Värmland behövs det en stark nationell och regional näringslivspolitik som kan värna generella branschvillkor så som en stabil energipolitik, rimliga skatter på drivmedel och företagande. Men det krävs även satsningar på forskning och utveckling för att skogsnäringen ska bli ännu mer konkurrenskraftig i framtiden.

Genom skogens värde som en förnybar och koldioxidfri råvara är dess potential nästan obegränsad. I princip allt som idag görs av fossila råvaror kan i stället komma från skogen, så som förpackningar, bränslen och byggmaterial. Här utgör Värmland en unik region i världen inom skoglig bioekonomi. Här finns alla delar som är nödvändiga för att utveckla detta område; råvaran, världsledande företag, forskning och innovationer. Det är viktigt att alla delar av kedjan fungerar.

Vår historiska styrka inom skogsnäringen, tillsammans med nya smarta satsningar, har gjort Värmland till ett internationellt nav för skoglig bioekonomi. Världsledande inom papper och massa samt inom stål och verkstad. Att globala företag väljer att förlägga sin verksamhet i länet visar på att det finns konkurrensfördelar här. Det ger oss tillgång till arbete och spännande karriärmöjligheter med Värmland som bas.

Moderaterna i Värmland vill:

- att reglerna för mark- och skogsägare förenklas
- att vi verkar för ett reformerat och begränsat strandskydd
- att vi satsar mer på forskning och utveckling av skoglig bioekonomi i Värmland
- att äganderätten stärks för den enskilde i förhållande till allmänna intressen
- att vi verkar för en bättre fungerade marknad för skogsprodukter

Jakt och viltvård

De värmländska kommunerna består till största delen av landsbygd och för oss är en fungerande jakt och viltvård en viktig del av arbetet med att vårda våra omgivningar. Vi står för förvaltning av viltstammar och ser det som en självklarhet att man ska kunna förvalta samtliga våra jaktbara viltarter på ett klokt vis med förståelse för de berörda. Skogsbruket är reglerat genom skogsbrukslagen och artskyddsdirektivet. Viltvård och förvaltning innebär att främja biologisk mångfald med friska livskraftiga djurstammar i lagom nivå till markernas biotop och fodernivå. Förvaltningen måste gälla samtliga djurarter d v s småvilt, hjortdjur, vildsvin samt björn och varg för att uppnå resultat. När det gäller varg har riksdagen beslutat om att vi ska ha som målsättning att det finns en vargstam på 170–270 vargar i landet. Vi inom Moderaterna anser att vargstammen ska hållas i den nedre delen, dvs. att vargens referensvärde för populationens storlek ska vara 170 individer under en period och dessutom med inriktning att det blir en jämn fördelning av varg i landet. Idag koncentreras vargstammen i stor utsträckning till Värmland.

Vi ska fortsätta driva frågan som pågår i Sverige gällande hur en hållbar jakt bör bedrivas och vad som behöver göras för att spridningen i Sverige ska kunna stimuleras i syfte att minska trycket i Värmland. Svenskt jordbruk och betesdjursproduktion är idag hotat i många bygder. Detta på grund av ett ökat rovdjurstryck. Sverige behöver omgående agera i EU för att på sikt få till stånd en förändring i art- och habitat- och fågeldirektiven. Bilagorna i art- och habitat- och fågeldirektiven styr olika arters skyddsstatus. I praktiken är bilagorna statiska och arternas skyddsstatus har inte ändrats sedan direktiven trädde i kraft i början på 90-talet respektive slutet på 70-talet. Till att börja med behövs ökad flexibilitet i genomförandet av direktiven, i linje med Europaparlamentets resolution från 2017. Vargens skyddsstatus behöver ändras från strikt skyddad för att förvaltningen av vargen i Sverige blir mer ändamålsenlig. På sikt måste Sverige verka för att direktiven revideras i syfte att göra dem ändamålsenliga.

Moderaterna i Värmland vill:

- att vi utvecklar Viltvård och förvaltning som innebär att främja biologisk mångfald med friska livskraftiga djurstammar i lagom nivå till markernas biotop och fodernivå och en jämn fördelning av rovdjur över hela Sverige.
- att vargstammen ska hållas i den nedre delen av Riksdagens bestämda mål för vargstammen, dvs. att vargens referensvärde för populationens storlek ska vara 170 individer

Rena transporter

Transportsektorn står för ungefär en tredjedel av Sveriges utsläpp. Vägtrafiken – personbilar och tunga fordon – står för drygt 90 procent av dessa. Moderaterna vill minska utsläppen från transporterna, men utan att begränsa människors och företags möjligheter att verka i hela landet.

Bilen är en livsnödvändighet om vi ska kunna leva, bo och verka i hela Värmland och om näringslivet ska kunna utvecklas och växa. Vi moderater förespråkar det klimatsmartaste alternativet där fordon med eldrift succesivt blir det kostnadseffektivaste sättet till transport. Under överskådlig framtid kommer bensin och dieslbilar att finnas bland oss och då är det viktigt att vi som är beroende av dessa fortsatt kan använda dem och att det finns tillgång på drivmedel på landsbygden till överkomligt pris. Kollektivtrafiken ska byggas, men kommer inte kunna ersätta bilen som det huvudsakliga transportmedlet i Värmland.

Moderaterna kommer att stödja en kraftig utbyggnad av infrastruktur för laddning av miljövänliga fordon på landsbygden. På det sättet kommer landsbygden också att fortsätta att kunna utvecklas och konkurrera med staden om att bidra till ett miljövänligt leverne utan att man har tillgång till vare sig tunnelbanor och annan kollektivtrafik.

Vi vill se en ökad användning av miljövänliga drivmedel som biodiesel och el genom en fortsatt satsning på utbyggnad av infrastruktur för laddning av elfordon. Samtidigt som en ökad användning av ren el för att minska växthusgaser behöver bränslekostnader hållas på en låg nivå för de som inte har möjlighet att snabbt kunna ställa om till rena drivmedel.

Lägre skatter på fordonsbränsle är en förutsättning för att lands- och glesbygd fortsatt ska bidra till Sveriges välfärd på lika villkor. Moderaterna vill också öka anslaget för infrastruktur i form av vägar och järnväg. Många landsbygds och glesbygdsvägar har många och delvis stora brister. Det har inneburit att det värmländska vägnätet håller på att bli ett hinder för fortsatt utveckling. Ökade kostnader för transporter som tar längre tid är ett hinder för våra företag och framtida jobb. Vi måste öka satsningen på vägnäten i länet.

Ökad miljöhänsyn vid upphandling och offentlig verksamhet

Vid regionen och kommunernas kommande fordonsupphandling bör ännu större tyngd läggas på miljöteknik. I Värmland kan vi gå före och ställa mer utmanande krav vid upphandlingar med fokus på helhetslösning där leverantör står för såväl fordon och dess laddmöjligheter "modell Tesla"

Moderaterna i Värmland vill:

- att kollektivtrafiken stärks samtidigt som vi accepterar att bilen fortsatt kommer att utgöra huvudsakligt transportmedel i Värmland. Kostnader för transporter ska inte öka oavsett energislag.
- att användningen av miljövänliga drivmedel ökar
- att laddinfrastrukturen byggs ut i hela länet med stöd av offentliga medel
- att Värmlands kommuner har den mest miljövänliga fordonsflottan
- att flyget ska bli fossilfritt genom satsningar på forskning och utveckling av
- att elflygplan och andra nya tekniker samt stöd till flygplatserna att ställa om
- att vi är aktiva med att bygga gång och cykelbanor som inkluderar möjlighet för nya fordonslag.
- att Oslo-Stockholm 2.55 prioriteras före olönsamma höghastighetståg

Landsbygden och behovet av god infrastruktur

Värmland är en del av Sveriges stora landsbygd som genom århundranden berikat Sverige med stora värden i form av skogsråvaror, mineraler från gruvor, energi från vattenkraft och dess många jordbruk. Alla som bor i Sverige ska vara med och bygga landets tillväxt. Det kräver att det finns goda förutsättningar att bo och verka i båda städer och landsbygd. Det handlar om att barnen har en skola att gå i, att sjukvård finns nära och ges i tid och att polisen kommer när man ringer. Men också om att det finns bra förutsättningar att driva företag inom jordbruk och skogsbruk.

För Moderaterna är det helt centralt att Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas tillvara i hela landet, och att människor och företag ska ges möjligheter att växa och utvecklas oavsett var de bor eller verkar. Därför behöver vi satsa på att göra det enklare att bo och verka i landsbygd.

För att Värmland fortsatt ska kunna bidra till Sveriges välstånd behövs tillgång till energi och transportmöjligheter till fortsatt låga kostnader. Det behövs även en väl utbyggd infrastruktur för att kunna tillgängliggöra möjligheten att verka på landsbygden

Skapa bättre villkor för jordbruket

Det finns stor potential för jordbruket att öka livsmedelsproduktionen, förädlingsvärdet och exporten. Och svenskt jordbruk är i framkant när det kommer till djurskydd och miljö- och klimathänsyn. Därför är det bättre för planeten och för djuren när mer mat produceras i Sverige.

För att öka jordbrukets konkurrenskraft måste kostnaderna ligga närmare nivån i våra konkurrentländer. Skatten på drivmedel ska vara på rimliga nivåer så att kostnaden att framföra arbetsmaskiner inom jordbruket inte blir en konkurrensnackdel gentemot andra länder. Därutöver måste vi sänka slakteriavgifterna som är bland Europas högsta. Moderaterna vill stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn för att öka produktionen i jordbruket. Det handlar dels om att minska regelbördan och det administrativa arbetet, och dels om att sänka kostnaderna.

Mer Värmland på tallriken

Värmland har stora möjligheter att öka sin livsmedelsproduktion vilket är bra både för regional tillväxt, miljö- och klimat, djurvälstånd och beredskap. Vi i Moderaterna vill därför stärka livsmedelsbranschen och utveckla Värmland som matlän, från jord till bord. Livskraftiga företag bidrar till sysselsättning, men ger också förutsättningar för minskad klimatpåverkan och stärkt biologisk mångfald. Det är därför viktigt att verka för ökad produktion på områden där vi vet att Värmland är bra. Till exempel odling av potatis och morötter men även mjölk- och köttproduktion. Men det är även viktigt att även verka för mer gräsodling och betesmarker vilket fyller flera funktioner, bland annat att det håller landskap öppna och bidrar till den biologiska mångfalden.

Viltkött är klimatsmart och vi vill därför verka för att öka efterfrågan på och kunskapen om viltkött i de offentliga köken. Inom vård, skola och omsorg serveras varje dag omkring 4,5 miljoner måltider. Om Region Värmland upphandlade mer viltkött, särskilt vildsvinskött, skulle efterfrågan öka. Det skulle i sin tur betyda att jägaren kan få bättre betalt för köttet och att intresset för vildsvinsjakt sannolikt ökar.

Moderaterna i Värmland vill:

- att Värmland fortsätter utvecklas som matlän och att självförsörjningsgraden ökar
- att den offentligt upphandlade maten i så stor utsträckning som möjligt är närproducerad
- att kommunerna och regionen upphandlar mer viltkött

Kultur ger liv åt landsbygder, tätorter och städer

Värmlands har en styrka i vårt rika kulturliv. Olika former av kultur är en viktig del för människors möjlighet att leva ett rikt liv. På kulturens arenor kan människor med olika bakgrunder och erfarenhet mötas, det bidrar till inkludering, nya perspektiv och en öppenhet mot omvärlden.

Vi ska värna ett rikt och brett kulturliv i Värmland där särskilt barn och ungdomars möjligheter att ta del av och utöva kultur ska främjas. Vi vet att kulturen, förutom att vara en viktig del i samhället i sig, också kan bidra till livskvalitet och en ökad folkhälsa - samtidigt som den kan vara en del i arbetet mot att minska den ofrivilliga ensamheten. Kulturen är således viktig i alla skeenden i livet.

Ett fåtal institutioner i Värmland får idag en mycket hög andel av det offentliga stödet. I vissa fall är det nödvändigt för möjligheten att hålla en mycket hög kvalitet. Men vi vill se mer entreprenörskap inom kulturlivet där flera aktörer i högre grad kan klara sig utan det offentligas stöd. Kultur ger liv åt landsbygder, tätorter och städer och bidrar till att fler människor vill bo, leva och jobba i Värmland. Men samtidigt är det även viktigt att värna och ta ansvar för bland annat Wermlands opera samt Värmlands museum och dess verksamheter.

En annan viktig del av kulturen, som är växande, är spelindustrin och verksamheterna kopplat till detta. Bland annat finns verksamheten The Great Journey på Innovation Park som är ett tydligt exempel på en annan del av kulturen som dessutom bidrar till entreprenörskap, bildning och tillväxt. Att därför se över hur vi kan fortsätta skapa förutsättningar för liknande projekt bör därför vara en självklarhet.

Moderaterna i Värmland vill:

- att entreprenörskapet och mångfald inom kultursektorn förstärkas
- att barn och ungas samt äldres rätt till kultur och idrott prioriteras
- att de kulturella institutionerna fortsätter att utvecklas och värnas om

Turism & besöksnäring

Besöksnäringen har växt sig stark i Värmland och vårt rika natur-och kulturliv lockar människor från hela världen. Det är viktigt att offentliga aktörer och myndigheter underlättar för etablering och utveckling av våra besöksnäringföretag. Ett minskat krångel och minskad byråkrati, så väl som bra stödjande aktörer, är extra viktigt i branscher där många företag är små.

När det gäller upplevelser i den värmländska naturen måste dessa ske i god samverkan med andra intressen. Allemansrätten gäller i Sverige, men den får inte missbrukas av turister och turistföretagare. Skogen är vår viktigaste basnäring. Den måste få brukas och kan inte betraktas enbart som upplevelseplats för besökare. Vi är dock övertygade om att det går att finna gemensamma former för hur både besöksnäring- och äganderättsintressen tas till vara.

Moderaterna i Värmland vill:

- att den värmländska besöksnäringen utvecklas
- att Visit Värmland blir en mer integrerad del av Region Värmland

Säkra förutsättningarna för hemarbete i hela landet

Bristen på jobb gör livet svårare utanför storstadsregionerna. Många yrkesgrupper har tidigare närmast varit tvingade till att leva i storstad för att jobben bara finns där. Men nu när arbetsmarknaden anpassar sig till pandemin öppnas nya möjligheter. Moderaterna vill göra det möjligt med hemarbete i hela landet. Här vill vi säkerställa att förutsättningarna finns, exempelvis vad gäller bredbandsutbyggnad, tillgången till el och bättre mobiltäckning.

Moderaterna i Värmland vill:

- att infrastrukturinvesteringar görs utifrån dess potential att skapa fler jobb och högre tillväxt i hela Värmland
- att investeringar som har positiva effekter på jobb, tillväxt, miljö och säkerhet ska prioritera

Ökade satsningar på vägar, tåg och flyg – för en levande landsbygd

En fungerande infrastruktur är en förutsättning för att hela vårt län ska kunna blomstra. Vägarna ska vara säkra, tågen ska gå i tid och möjlighet ska finnas att snabbt ta sig ut i världen med flyg. Eftersatt underhåll stör vardagslivet och leder till stora kostnader för samhället. Därför menar Moderaterna att vi behöver alla trafikslag och vi är positiva till teknikutvecklingen som elektrifieringen medför.

Infrastrukturen och kollektivtrafiken är en två av de viktigaste komponenterna för hela Värmlands tillväxt och utveckling. Det ska vara enkelt och tidseffektivt för människor, gods och data att transporteras inom, samt till och från Värmland, på väg, järnväg, på sjön, i luften och via bredband. Detta möjliggör såväl boende, arbete och studier som företagande och välfärd i hela Värmland.

Vägtrafiken

I Värmland behövs ett väl genomtänkt vägnät där trafiken flyter på och säkerheten är hög. Eftersom både skogsbruk och besöksnäring är starka i hela länet är det nödvändigt att inte bara våra större vägar underhålls och förbättras. Det behövs därför kraftigt ökade resurser till både stora och mindre vägar i länet. Ett av de viktigaste stråken är dock E18. Inom några år är hela sträckan mellan Stockholm och Oslo mötesseparerad, utom sju mil i Värmland. Det är inte rimligt, utan även den sträckan bör snarast byggas om. Det behövs en rejäl upprustning och satsning på det värmländska vägnätet.

Gå och cykla är både miljövänligt och bra för folkhälsan. För att underlätta valet att gå eller cykla i stället för att ta bilen är det viktigt med utbyggda gång- och cykelbanor. I hela Värmland behöver fortsatta satsningar göras för att bygga GC-vägar som också ska ge utrymme för nya typer av transportslag.

Moderaterna i Värmland vill:

- att anslaget till både mindre och större vägar i hela Värmland höjs kraftigt för att skapa en högre trafiksäkerhet
- att hela E18 från Stockholm till Oslo mötes separeras snarast

Järnväg

Det värmländska järnvägarna utgör mycket viktiga stråk för person och godstrafik, inom, genom samt till och från länet. Men kapacitetsbristen är stor och det är av yttersta vikt att järnvägssträckorna inom samt till och från Värmland får tillräckliga resurser för underhåll och utbyggnad. Detta för att säkerställa kapacitet för gods- och persontransporter.

Vi i Moderaterna fortsätter även arbeta aktivt för att förverkliga planerna om en förbindelse mellan Stockholm och Oslo under tre timmar. Men vi behöver även förbättra och därmed utöka trafiken på Inlandsbanan så att övriga sträckor kan avlastas. Även Fryksdalsbanan bör värnas och fortsatt förbättras.

Moderaterna i Värmland vill:

- att det aktiva arbetet inom ramen för Oslo-Sthlm 2:55 AB fortsätter för att förverkliga planerna om en järnvägsförbindelse mellan Stockholm och Oslo under tre timmar
- att arbetet för att stärka viktiga järnvägsstråk - både för gods och persontransporter fortsätter
- att Värmlandsbanan och Fryksdalsbanan förbättras

Sjötrafik

Vänern är Europas tredje största insjö och spelar en central roll för länets besöksnäring och infrastrukturplanering. Flera företag i det värmländska näringslivet är starkt beroende av handelssjöfarten över Vänern framför allt för att kunna frakta och exportera sina produkter via Göteborgs hamn och ut i världen. Sedan 1990-talet har godsvolymerna stegvis avtagit och i dagsläget halverats till knappt två miljoner ton per år. Sjöfarten är viktig för att behålla och utveckla delar av vårt näringsliv som är beroende av sjöfart. Den är också viktig för klimatsmarta och effektiva transporter och för att avlasta och minska sårbarheten i transportsystemet som helhet.

Moderaterna i Värmland vill:

- att sjötrafiken utvecklas som en del i ledet för hållbara och effektiva transporter
- att Vänersjöfarten stärks
- att ombyggnationerna av slussarna i Göta älv måste fullföljas

Flyget med in i framtiden

Flyget är viktigt för att företag ska kunna utvecklas och att människor ska kunna leva och arbeta i hela Sverige. Det finns stora värden i att människor kan resa inom Sverige och till andra länder. Moderaterna tar ansvar för fortlevnaden och utvecklingen av vår regionhuvudflygplats - Värmlands internationella hubb.

Moderaterna vill att flyget ska ställas om, inte att det ska läggas ner. Vi är med och tar ansvar att utveckla flyget som det viktiga transportmedlet det är ska det göras med miljön i fokus. Vi vill fortsätta möjliggöra för användningen av biobränslen i våra flygplan och se över möjligheten hur våra regionala flygplatser i framtiden kan komma att trafikeras med elflyg. Det är viktigt att alla tre flygplatser i regionen fortsätter att finnas kvar. Det är avgörande för näringslivet och dess utvecklingen. Men även för att Värmland och värmlänningar enkelt ska kunna ta sig ut i världen, men även för världen att komma till Värmland och värmlänningarna. Därför är det viktigt att flygtrafiken fortsätter att stärkas, både trafik- och miljömässigt.

Moderaterna i Värmland vill:

- att de regionala flygplatserna utvecklas
- att möjligheterna för Värmland att flyget blir fossilfritt utreds
- att värmlänningarnas möjligheter att enklare och snabbare ta sig ut i världen men även för världen att komma till Värmland stärks

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Värmland ska vara tillgänglig, miljövänlig och flexibel. Det är viktigt att alla värmlänningar har tillgång till en god kollektivtrafik för att möjligheten att transportera sig längre och kortare sträckor utan bil. Det kan vara resor till jobb, skola eller till vännen som bor i en annan kommun. Det vi måste komma ihåg är att Värmland är ett stort län som i vissa delar är glesbefolkat, att därför ha en full täckning i kollektivtrafiken är svårt. Då är det även viktigt att bilen ses som ett komplement till kollektivtrafiken. Samtidigt är alla invånare med och betalar för kollektivtrafiken och allt för stora skillnader är inte önskvärt. Det är viktigt att konsekvensanalyser genomförs när trafiken föreslås att minska.

I ett län som Värmland ser resandet med kollektivtrafiken olika ut. Vissa reser enbart med stadsbussarna i Karlstad, medan andra använder länsbussarna eller tågen och vissa kombinerar alla tre färdmedlen. För att Värmland ska ha en sådan bra kollektivtrafik som möjligt krävs det att den även är kostnadseffektiv. Vissa delar av verksamheten behöver ställas om, både för att bli mer kostnadseffektiva och för att skapa en efterfrågebaserad kollektivtrafik som är flexibel och tillgänglig – genom olika transportformer.

Moderaterna i Värmland vill:

- att alla värmlänningar ska ha tillgång till god och tillgänglig kollektivtrafik
- att kollektivtrafiken är kostnadseffektiv

Bredband

Pandemin har påskyndat digitaliseringen och det digitala utanförskapet har blivit alltmer påtagligt för alla som saknar en tillräcklig bredbandsuppkoppling. Bredbandsutbyggnaden måste komma hela Värmland till del så att investeringar i jobb och företag inte går förlorade. Staten måste därför ta ett större ansvar och bygga ut fiber i de områden där man inte kan förvänta sig att kommersiella aktörer bygger ut.

Digitaliseringen bidrar även i allt större utsträckning till samhällets tillväxt och utveckling vilket gör det digitala utanförskapet till en riskfaktor för folkhälsan då människor riskerar att gå miste om nätets möjligheter, såväl nyttotjänster som underhållning och sociala kontakter.

Att kunna använda internet är en förutsättning för att kunna vara delaktig i samhället. Personer som saknar kunskap och praktisk erfarenhet av internet riskerar att stängas ute från många delar av samhället. Detta gör digital delaktighet till en jämlikhetsfråga.

En god bredbandsutbyggnad är central för möjligheterna att arbeta, leva och bo i hela landet och bör klassas som nationell infrastruktur. Nya tjänster som exempelvis digitala vårdcentraler kan kraftigt bidra till att öka tillgängligheten till vård för boende på landsbygden. Lösningarna bidrar även till den gröna omställningen då behovet av resor minskar.

Utan uppkoppling kan inte alla ta del av de privata och offentliga tjänster som växer fram. Ska hela Värmland fortsätta vara konkurrenskraftigt och jämlikt så behöver bredbandsutbyggnaden påskyndas.

Moderaterna i Värmland vill:

- att det görs en kraftfull utbyggnad av bredband i hela länet och att det allmänna tillförsäkrar en fullgod täckning där kommersiella alternativ saknas

Säkerhet och trygghet

Statens viktigaste uppgift är att upprätta hålla lag och ordning

Sverige behöver en ny regering, som tar den växande brottsligheten på största allvar. Moderaterna prioriterar lag och ordning, för att verkligheten kräver det. Vi har omfattande reformer och förslag för att få ordning på otryggheten, som är det samhällsproblem som flest oroar sig över idag.

Vi vill fatta beslut om både hårdare straff, mer pengar och fler verktyg till polis och åklagare, åtgärder för att komma tillrätta med ungdomsbrottsligheten och förebyggande insatser. Sverige är nu ett land med ökande gängvåld, allt fler rån mot ungdomar och ett växande antal sexualbrott. Vi har nu mer än en skjutning eller sprängning om dagen, och en dödsskjutning i veckan. Tre gånger så många av invånarna i Sverige dör av skjutningar, jämfört med EU-snittet.

Moderaterna i Värmland vill:

- Se fler poliser i hela Värmland
- Betald utbildning för poliser
- Öka attraktiviteten i polisycket
- Slopade mängdrabatt och ungdomsrabatt
- Dubbla straff för gängkriminella
- Satsningar på hela ekosystemet i rättssystemet
- Satsningar på gränsskydd: Tullen, Polisen och Kustbevakningen
- Hindra utförseln av stöldgods

All brottslighet är lokal

All brottslighet äger rum i en kommun. Men problembilden ser annorlunda ut i olika delar av Sverige. Viss typ av brottslighet är mindre vanligt förekommande i Värmland än i andra delar av Sverige. Dödligt våld framförallt med skjutvapen är exempel på detta. Men även grov misshandel är mindre vanligt i Värmland än i de flesta andra län. Polisen har ännu inte identifierat några utsatta eller särskilt utsatta områden i Värmland. Det är en stor tillgång för länet och något som vi bör vårda.

En central del i detta arbete är att kontinuerligt arbeta för att minska vardagsbrotten som utgör ca. 80 procent av all brottslighet i samhället. Kan man minska vardagsbrotten så förebygger man den grova brottsligheten. Detta är extra viktigt för Värmland där den grova gängbrottsligheten är under tillväxt men inte fått samma fäste som i flera andra delar av Sverige. I andra sammanhang har Värmland haft större problem än landet i genomsnitt.

Under det senaste året har problemen med bedrägeribrott mot äldre samt även internationella stöldgods ökat i omfattning. Vidare har våld i nära relationer och även vissa typer av sexualbrott mot barn också ökat under pandemin. Olika former av tillgreppsbrott på landsbygden genom stölder av diesel, utombordsmotorer och entreprenadmaskiner samt även angrepp mot lantbrukare och djurrättsaktivister har också varit ett problem som ökat över tid.

Stärkta åtgärder på regional nivå

Då brottsligheten är flyttbar och har en tendens att sprida sig mellan kommuner och länsgränser bör länsstyrelsen - i dialog med Region Värmland - utveckla de gränsöverskridande samarbetena ihop med kommunerna och även ta initiativ till samarbete med andra län som gränsar till Värmland. De län som upparbetat ett sådant samarbete har sett att brottsligheten har sjunkit. Vidare bör det brottsförebyggande arbetet på länsstyrelsen bättre koordinera de kommunala insatserna. Alla kommuner bör uppmanas att ta fram handlingsprogram för att stärka det brottsförebyggande arbetet. En effektiv samverkan mellan polisen och socialtjänsten är i många fall avgörande för att nå framgång på detta område. Karlstad kommun har kommit långt i detta arbete. Bland annat genom att använda sociala insatsgrupper som använder lagstiftningen om Lagen om vård av unga för att flytta bort minderåriga som riskerar att fastna i gängrelaterad brottslighet.

Moderaterna i Värmland vill:

- Stärka samordningen mellan länsstyrelsen och kommunerna i det brottsförebyggande arbetet.
- Etablera ett närmare samarbete mellan polisen och socialtjänsten i kommunerna.
- Verka för att sociala insatsgrupper har möjlighet att tillämpa LVU lagstiftningen i det brottsförebyggande arbetet.

Ökad trygghet på kommunal nivå

Vad det gäller att jobba med trygghetsskapande åtgärder i kommunen är EST (Effektiv samordning för trygghet) är ett bra redskap för att få en bra och tydlig bild om var det egentligen sker brott av olika slag. Här jobbar kommunen och fastighetsägare, näringslivet ihop med polisen för att rapportera in olika händelser som sker i centrum. Det är viktigt att få med hela näringslivet när det gäller att anmäla in brott, då näringslivet finns i hela kommunen och att man då både kan följa mönster men också för att sätta in rätt åtgärder där olika brott sker och att man inte går på hörsägen.

Vi behöver även säkerställa att bostadsmarknaden inte skapar social dumpning eller annan kriminell verksamhet. Det är därför viktigt att kommunen för en dialog med bostadsvårdar och hyresgästföreningar framförallt i brottsbelastade områden. För att få helhetsgreppet över trygghetsfrågorna och arbetet med EST så är det viktigt att starta med trygghetsundersökningar som är kopplade till trygghetsfrågorna. För att sedan få verkstad behöver man budgetera för trygghetsarbetet kopplat till EST.

Socialtjänstens arbete behöver stärkas då de många gånger hanterar personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och ibland också har en kriminell bakgrund. Att inleda ett samarbete med lokalpolisen för att få till en större kunskap vad det gäller personens bakgrund är till stor fördel för alla parter.

Det är viktigt att även skolan får ett bra samarbete med polisen för brottsförebyggande åtgärder och att skolan jobbar aktivt med dessa frågor. En metod som visat sig vara framgångsrik är MVP (Mentors in violence Prevention) som är en kunskapsbaserad metod och särskilt utforma för att hantera frågor om kön och våld. I skolan måste vi också börja prata om vilka förväntningar vi har på eleverna och inte bara krav.

Moderaterna i Värmland vill:

- Se en ökad tillämpning av modellen Effektiv samordning för trygghet (EST).

- Verka för en nära dialog mellan kommuner samt bostadsvårdar och hyresgästföreningar i brottsbelastade områden.
- Att polisen ska ges förutsättningar att bedriva upplysning och brottsförebyggande arbete på skolor.

Satsa på Kvinnojourer

Våld i nära relationer ökar tyvärr i omfattning. Vissa mätningar har pekat på att problemet i Värmland är större än i andra jämförbara län. För många är otryggheten och utsattheten som störst där den borde vara som minst, nämligen i hemmet. Kvinnojourer och brottsofferjourer är ett ovärderligt stöd till våldsutsatta personer och ett viktigt komplement till kommunens ansvar. Dagens system för statsbidrag till dessa organisationer är ofta alltför byråkratiskt. Det leder till kortsiktiga insatser och krav på uppföljning som inte är rimliga att ställa på ideellt arbete. Finansieringen till kvinnojourer och brottsofferjourer behöver förstärkas genom att ändra den nuvarande statliga bidragsformen till ett långsiktigt organisationsbidrag.

Moderaterna i Värmland vill:

- Underlätta finansieringsmodellen för kvinnojourer genom att kvinnojourerna ska få tillgång till ett långsiktigt organisationsbidrag.

Förankra det brottsförebyggande arbetet

Det är alltid bättre att förebygga brott än att behöva hantera konsekvenserna. Det sker genom att säkerhetssamordnaren, socialtjänsten och polisen genomför ett kontinuerligt brottsförebyggande arbete. Vi anser dock att vi som folkvalda politiker har ansvar även inom detta område. Vi vill därför att en handlingsplan för det narkotika- drog- och brottsförebyggande arbetet på kommunal nivå tas fram, antas och följs upp i region- och kommunfullmäktige varje år. Därigenom blir den politiska förankringen och ansvarstagandet större.

Moderaterna i Värmland vill:

- Att kommunala handlingsplaner för det brottsförebyggande arbetet ska förankras i kommunfullmäktige.

Ökat samarbete mellan aktörer

Ökad polisiär närvaro är inte svaret på alla trygghetsproblem. I vissa fall kan kommunen anlita fler väktare och öka möjligheterna att sätta upp trygghetskameror på utsatta platser. Fler väktare i vissa situationer och trygghetskameror kan effektivt bidra till att öka tryggheten på utsatta platser. Vi vill att kommunen ska utarbeta en plan för utveckling av befintlig, och vid behov start av ny, grannsamverkan. Grannsamverkan är ett bra och kostnadseffektivt instrument för det brottsförebyggande arbetet som också polisen sätter stort värde på.

Moderaterna i Värmland vill:

- Underlätta förutsättningarna för att sätta upp trygghetskameror
- Ge kommuner bättre förutsättningar att kunna anlita väktare
- Skapa bättre förutsättningar för att bedriva grannsamverkan.

Värmland är ett centrum för kris och beredskap

Det finns ett stort behov av att stärka det civila försvaret och samhällets krisberedskap. I Värmland finns en stark kompetens och bra början till ett samlat kluster för samhällsskydd och säkerhet. Vi har en stark position som nationellt kunskapscentrum inom samhällssäkerhet och vi vill fortsätta den utvecklingen. Flera myndigheter inom säkerhetsområdet har verksamhet i Värmland; Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Plikt och prövningsverket, Försvvarshögskolan och Myndigheten för psykologiskt försvar.

Moderaterna i Värmland vill:

- *att* kommunerna och regionen stärker sin krisberedskap tillsammans med andra aktörer för att minska Värmlands sårbarhet.
- *att* Värmlands position som nationellt kunskapscentrum inom samhällssäkerhet stärks

Utbildning för hela Värmlands utveckling och tillväxt

Skolan är ett fundament i samhällskontraktet. Genom utbildning förmedlar vi generationer av ackumulerad kunskap vidare till generationerna som tar över efter oss. Med siktet på en ljusare framtid. Man kan nästan bli fartblind när man ser tillbaka på de framsteg människan gjort. De som i år tar studenten var inte födda när tvillingtornen i New York föll. De hade inte ens börjat i skolan när den första iPhone lanserades. När man sträcker ut den utvecklingsaxeln över 1900 talet och tidigare förstår man vidden av den förändringshastighet som samhället har.

Idag har i princip alla branscher, både offentliga och privata, stora kompetensförsörjningsproblem. Att vi i Värmland har kompetens som matchar behovet på arbetsmarknaden är avgörande för att företag och offentliga organisationer i Värmland ska växa och må bra. För det krävs samarbete mellan arbetsgivare, utbildningssamordnare, statliga, regionala, kommunala och privata. Ett väl fungerande utbildningssystem för alla åldrar är en av de viktigaste komponenterna för hela Värmlands utveckling och tillväxt. Möjligheten att studera vidare oberoende av uppväxtförhållanden ska finnas för alla.

Skolan förväntas, utöver att förmedla kunskap, också rusta unga människor för vad som väntar i livet efter skolan. Det kanske är en förenklad verklighetsbeskrivning av skolans, idag, alltmer komplexa uppdrag. Men det är åtminstone en tydlig förväntan från både samhället, föräldrar och elever. Det ställer krav på att det politiska ledarskapet på den lokala nivån för skolan visar respekt för uppdraget och är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det är viktigt att bygga förståelse och respekt för den dubbla styrningen av skolan, i alla led.

Tryggheten ska vara hög på våra skolor och vuxennärvaro ska vara en självklarhet. Där det finns elever ska också vuxna finnas. Ökad trygghet ger arbetsro, ökad koncentration och en riktigt bra skola. På varje skola ska en fungerande elevhälsa finnas, från förskola till gymnasiet. Med ett elevfokus ger vi möjligheter som ger barn och ungdomar rätt förutsättningar att nå en utbildning och vi vill att läxhjälp och stöd utanför den ordinarie undervisningen finns för alla elever.

Moderater värderar skolan högt och ser den som en grundbult i den sociala rörligheten. Men dessvärre är det allt för många ungdomar som idag lämnar skolan med låga eller ofullständiga betyg, något som riskerar minska deras möjligheter till goda val i livet och som påverkar deras framtida ekonomi, hälsa och välbefinnande. Rapporter visar att elever har en ökad psykisk ohälsa och vi vill ge elevhälsan ökade möjligheter att möta behovet. Kommunerna och regionen kan tillsammans jobba för att hitta nya lösningar och arbetssätt för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet redan i tidiga åldrar.

Lärare ska ges mer tid åt undervisning och rektorerna mer tid till ledarskap. Det ger en ökad kvalitet, minskad stress och förbättrad arbetsmiljö. Skolan behöver vara en plats för tillitsbaserad styrning. Det politiska ledarskapet är en viktig länk i att få skolan att vara både en attraktiv arbetsplats och en plats som ger eleverna de bästa förutsättningarna.

Skolbibliotekens funktion för att bidra till ökad läsförståelse är otroligt viktig. Därför måste det vara prioriterat att alla elever, oavsett ålder, har tillgång till bibliotek och bibliotekarier. I den mån det är möjligt är det också bra att integrera biblioteken i den ordinarie verksamheten. Läsförståelse är inte bara en förutsättning för att ta sig igenom skolan det är också en förutsättning för att vara en del av det demokratiska samtalet.

Moderaterna i Värmland vill:

- att Värmlands kommuner utvecklar och stärker utbildningsinsatser där behoven är som störst
- att tryggheten på våra skolor är hög där vuxennärvaro är en självklarhet
- att minska byråkratin för lärare och rektorer så deras tid i större utsträckning kan ägnas åt eleverna
- att skolbiblioteken integreras i verksamheten för ökad läsförståelse
- att det satsas på digitaliserade utbildningar för att bidra till att människor och arbetsgivare kan ta del av ett behovsanpassat utbildningsutbud oavsett bostadsort

Fler utbildningsvägar för fler möjligheter

Vuxenutbildningen spelar en viktig roll för människors möjligheter att stärka sin kompetens. Satsningar inom vuxenutbildningen är nödvändiga för att säkerställa behovet av kompetensförsörjning och människors möjlighet till egenförsörjning och arbete. För att säkerställa ett brett utbud som tar hänsyn till branschernas behov behövs ytterligare regionalisering av vuxenutbildningen framför allt inom gymnasial yrkesutbildning. Behovet av detta är stort inom gruppen nyanlända och leder till en förbättrad integration. På sikt innebär en sådan satsning att försörjningsstödet kan minska och att arbetslinjen ytterligare stärks i och med att möjligheten till egenförsörjning stärks.

Yrkehögskolan är en viktig aktör på marknaden och dess upplägg med skraddarsydda utbildningar för att passa olika branschens behov av kompetens bör ges förutsättning att utvecklas. Denna utbildningsform är väsentlig för att säkerställa länets kompetensförsörjning och därmed bidra till att positivt utveckla både näringsliv och offentlig verksamhet.

Folkhögskolan har förändrats relativt kraftigt över tid och utgör idag en viktig pusselbit för att alla människor, oavsett bakgrund, ska få bästa möjliga chans att lyckas i livet. En allt större del av utbildningarna på de värmländska folkhögskolorna är så kallade allmänna kurser där de studerande läser in grundskole- och gymnasiekurser. De offentligt ägda folkhögskolorna i Värmland har flera filialer i andra kommuner än där skolan ligger. Vi tror att det är en bra utveckling, i ett till ytan stort län som Värmland, som gärna kan utökas.

Moderaterna i Värmland vill:

- att det satsas på vuxenutbildning för att ge fler bättre möjlighet att höja sin anställningsbarhet och kompetens, även i vuxen ålder
- att vuxenutbildningen möter efterfrågan på arbetsmarknaden och att vi samverkar mer mellan region och kommun.
- att samverkan mellan det lokala och regionala näringslivet stärks i utformningen av yrkesutbildningarna för att bättre matcha kunskapskraven hos de framtida arbetsgivarna – inom såväl privat som offentlig sektor

- *att* folkhögskolor lyfts fram som en betydelsefull aktör för att fler människor ska nå arbetsmarknaden framför allt inom yrkesutbildningar
- *att* folkhögskolan värnas som den viktiga del av utbildningssystemet den är
- *att* fler folkhögskolefilialer öppnas så att en ännu högre andel av den värmländska befolkningen kan ta del av folkhögskolans utbildningar
- *att* rörelsedrivna folkhögskolorna ges möjlighet att utvecklas

Karlstads Universitet

Forskning, utbildning och innovation har under det senaste århundrandet haft en avgörande betydelse för utvecklingen av Sverige till ett av världens mest konkurrenskraftiga och kunskapsintensiva länder. Karlstad universitet spelar en avgörande roll för den regionala utvecklingen i Värmland. Det är en viktig aktör för att möta Värmlands kompetensbehov och stärker länets attraktionskraft. Utbildningsplatserna möjliggör dels för värmlänningar att stanna kvar i länet, men attraherar även människor att flytta hit för att studera. Det underlättar även kompetensförsörjningen av kvalificerad arbetskraft för företag och offentlig förvaltning. Universitetet är även en stor arbetsplats i Värmland. Därför är det av vikt att se över vilka behov universitetet har, både för personal och studenter, för att skapa förutsättningar till ett växande universitet som fortsätter erbjuda eftertraktade och relevanta utbildningar.

Universitet har även en ledande ställning nationellt när det kommer till samverkan med näringslivet framför allt inom områden som pappers- och massateknik samt informationsteknologi och samhällssäkerhet. Vi tror också att Karlstad och Värmland kan spela en ledande roll inom områdena totalförsvaret, cybersäkerhet och samhällssäkerhet, inte minst genom ett nära samarbete mellan universitetet och statliga myndigheter som ligger i Karlstad. Vi vill därför stärka denna klusterbildning och vidareutveckla Karlstad som det främsta sätet på detta område i Sverige.

Moderaterna i Värmland vill:

- *att* Karlstads universitet fortsätter att vara - och utökar – förmågan att vara ett attraktivt lärosäte som lockar studenter och akademiker till Värmland
- *att* Karlstads universitet utvecklas till att vara ledande inom området säkerhet och civilt försvar
- *att* arbetet initieras för att få fler studenter att stanna kvar i Värmland efter examen genom starkare samverkan mellan universitet, region och kommun.
- *att* Karlstads universitet bidrar till Värmlands innovations-och konkurrenskraft
- *att* Karlstads Universitets, forsknings-och utbildningsområde bidrar till Värmlands fortsatta utveckling